

**DIARI DE SESSIONS DE LA
COMISSIÓ NO PERMANENT D'ESTUDI
DEL BALANÇ FISCAL DE LES ILLES BALEARS
AMB L'ESTAT ESPANYOL
DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS**

DLPM 382-2000

Fq.Con.núm. 33/28

V legislatura

Any 2000

Núm. 3

**Presidència
de l'Honorable Sra. Mercè Amer i Riera**

Sessió celebrada dia 11 d'abril del 2000

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

I.- COMPAREIXENCES:

1) Del Sr. Miquel Alenyà i Fuster, cap de l'Obra Social i Cultural de Sa Nostra, per tal d'exposar l'opinió sobre la matèria objecte d'estudi.

14

2) Del Sr. Miquel Àngel Flaquer i Terrassa, assessor d'Economia, Hisenda i Pressuposts del Consell de Mallorca, per tal d'exposar l'opinió sobre la matèria objecte d'estudi.

23

LA SRA. PRESIDENTA:

Començarem aquesta sessió, bones tardes, senyores diputades, senyors diputats. Demanaria en primer lloc si hi ha substitucions.

LA SRA. BENNÀSSAR I TOUS:

Francisca Bennàssar substitueix Manuel Jaén.

EL SR. RAMONELL I AMENGUAL:

Joan Ramonell substitueix Maria Salom.

EL SR. PORTELLA I COLL:

Josep Portella substitueix Margalida Rosselló.

I.1) Compareixença del Sr. Miquel Alenyà i Fuster, cap de l'Obra Social i Cultural de Sa Nostra, per tal d'exposar l'opinió sobre la matèria objecte d'estudi.

LA SRA. PRESIDENTA:

L'ordre del dia d'aquesta sessió d'avui consisteix en primer lloc en primer lloc en la compareixença, a petició de la Comissió no Permanent d'Estudi del balanç fiscal de les Illes Balears amb l'Estat espanyol, del Sr. Miquel Alenyà i Fuster, cap de l'Obra Social i Cultural de Sa Nostra, per tal d'exposar la seva opinió sobre la matèria objecte d'estudi. Té la paraula, per tant, el Sr. Miquel Alenyà, al qual agraïm, per part de tots els grups, com sap, la seva presència avui aquí per iniciar i obrir, inaugurar diguéssim, aquesta comissió no permanent.

EL SR. ALENYÀ I FUSTER:

Sra. Presidenta, senyores i senyors diputats. En primer lloc vull manifestar el meu agraïment a la invitació que vostès em varen cursar tan amablement per parlar en aquesta sessió sobre el balanç fiscal de les Illes Balears, que és un tema que m'ocupa, i en què venc treballant des de fa 23 anys aproximadament.

Sobre aquesta qüestió voldria dir en primer lloc algunes consideracions de caràcter general, que crec que són escaients i que són oportunes, per tal de situar el problema dins el seu just context i dins la seva adequada dimensió. Els estudis sobre balances fiscals regionals són escassíssims, tant en el conjunt d'Espanya com en el conjunt d'Europa, com en el conjunt del món. No hi ha hagut estudis de balances fiscals habitualment, i els que s'han fet, s'han fet en general d'una manera apressada, d'una manera molt aproximativa, i d'una manera que des d'un punt de vista metodològic pot presentar alguns aspectes discutibles.

Els problemes es plantegen tant a l'hora d'avaluar els ingressos que l'Estat obté dins un territori, no parl de les Balears, sinó d'un territori en concret; i els problemes s'agreugen quan es parla de la contrapartida, de les despeses que aquesta entitat que deim Estat realitza dins aquest mateix territori. La contrapartida dels ingressos fiscals és un concepte

tan imprecís com allò que podríem anomenar el benestar, la utilitat o la seguretat. És necessari, per poder parlar d'aquesta qüestió, transformar aquests conceptes, especialment el concepte d'utilitat, en cost monetari, i a l'hora de transformar aquest concepte d'utilitat o de benestar general en termes de cost monetari, ens trobam amb una sèrie de dificultats metodològiques rellevants, importants. Tant és així que es donen distints criteris a l'hora d'establir aquestes estimacions, estimacions que són sempre discutibles, perquè tracten de dividir serveis que són indivisibles, o una part de serveis que són indivisibles. Per exemple, el concepte de defensa, per exemple el concepte de representació exterior de l'Estat, com altres conceptes que resulten difícilment distribuïbles per a cadascun dels territoris que componen un estat o una comunitat d'estats.

A l'hora de fer aquestes divisions d'aquests serveis en part indivisibles, s'utilitzen habitualment per part dels estudis que s'han realitzat fins al present, tres criteris diferents, i les conclusions aplicant cada criteri són també diferents.

Un és el criteri del beneficiari. Es consideren despeses per l'Estat fetes dins el territori aquelles que tenen com a beneficiari de la despesa persones residents al territori. I això es pot concretar a l'hora de fer un estudi amb el percentatge de la població del territori sobre el total de la població de l'Estat.

Una altra metodologia és la del criteri de flux de doblers, és a dir, s'atribuirien al territori objecte d'estudi de la balança fiscal aquelles despeses que han generat un flux de doblers a dins aquell territori, és a dir, diríem per exemple que la despesa per defensa atribuïble a Balears és aquella que ha donat lloc a uns pagaments fets a les Illes Balears, a un flux de diners que ha passat des de l'Estat a uns funcionaris públics a dins el territori de les Illes. També és un criteri que té les seves mancances, com el primer que hem citat.

Les mancances d'aquests dos criteris fan que alguns estudis, dels pocs que s'han fet, apliquin criteris de caràcter mixt, criteris de beneficiari i criteris de flux de diners, tractant d'escatir o d'identificar quines són i què importen les despeses fetes per a aquell territori i fetes en aquell territori, juntant, per tant, els dos conceptes sense fer duplicacions. Per tant, no és sumant el resultat dels dos criteris, sinó consolidant els resultats dels dos criteris, és a dir, fent una suma i suprimint de la suma final aquells conceptes que per raó que s'apliquen dos criteris o dues metodologies diferents, poden estar duplicats.

El fet que hi hagi distints criteris a l'hora d'atribuir la despesa pública a un determinat territori, fa que les estimacions de balança fiscal que s'han fet a l'Estat espanyol i les que s'han fetes a altres indrets d'Europa presentin una manca notable d'homogeneïtat metodològica, la qual cosa repercuteix indubtablement en els nivells de saldo del superàvit o del dèficit fiscal que es dona en cadascun dels casos.

Per altra banda hem de dir que a les Illes Balears el problema de la balança fiscal no es presenta fins a l'any 1976, a les acaballes de l'època anterior, i poc abans de l'inici de la democràcia al nostre país. Aleshores, jo el que vull posar de

manifest és que no existia consciència que hi hagués un problema de superàvit o de dèficit fiscal a les Illes Balears, tampoc a altres regions espanyoles, i que la primera publicació que es va fer sobre aquest tema es va publicar dia 15 de novembre de l'any 1977. Es donava aleshores en aquesta publicació un superàvit per a les Illes Balears de l'ordre dels 4.300 milions de pessetes en relació a l'any 1973. S'ha de dir que el diari que va publicar aquest article va intercalar una falca que crec que és interessant de llegir, si més no parcialment. Deia, com a nota de la redacció, que en relació amb els articles de l'autor sobre autonomia econòmica "hem rebut directament i indirecta algunes manifestacions de desacord. A aquest respecte recordam als nostres lectors que el contingut d'aquests articles no s'identifica necessàriament amb la línia editorial del periòdic, estant les nostres pàgines obertes a qualsevol opinió discrepant", la qual cosa posa de manifest el grau de desacord que aquest article provocava en aquells moments "De fet, la publicació d'articles que completassin amb visions distintes sobre el tema les opinions que l'autor exposa en aquest escrit, contribuiria a una millor informació sobre tan important tema com és el de la hisenda de les Balears sota un règim autonòmic", i oferia les seves pàgines perquè apareguessin opinions contràries, diferents i alternatives.

S'ha de dir aquest article no va néixer per casualitat sinó que va néixer com a resposta a unes afirmacions que s'havien tractat d'espargar dins la nostra comunitat autònoma per part d'algunes persones que sostenien que no podíem aspirar a l'autonomia, perquè les Illes Balears generaven no un superàvit fiscal per al conjunt de l'Estat, sinó un dèficit fiscal important. Aleshores això va tenir continuïtat amb una publicació que es va fer l'any següent, titulada *Balears i el cost de la seva autonomia*, on es donava una sèrie de respostes a distints prejudicis sobre la viabilitat de l'autonomia a les nostres illes, i estic parlant d'història, va tenir una posterior publicació l'any 1984, amb unes dades referides a l'any 1981, que ja donaven a Balears un superàvit fiscal de 7.500 milions de pessetes. No és que hagin variat les dimensions relatives, el que ha variat són les dimensions nominals dels ingressos, de les despeses públiques, i del producte interior brut de les Illes Balears.

Hi ha hagut després diversos estudis referits al conjunt de l'Estat espanyol, amb estimacions del superàvit fiscal, o dèficit en alguns casos, regionalitzat, donat per comunitats autònomes, fetes amb més o manco rigor i amb més o manco encert. Jo voldria citar el treball que en aquest sentit va fer per part de la Conselleria d'Economia i Hisenda el Sr. Josep Antoni Rosselló, que com a funcionari de la Conselleria d'Economia i Hisenda, sota la direcció del conseller Alexandre Forcades, va elaborar una balança fiscal referida als anys 1989 i 1990 amb notable rigor i amb notable encert, des del meu punt de vista, i amb una metodologia explícita que he gaudit de tornar-la a llegir i de repassar-la abans de fer aquesta intervenció, una metodologia que jo li posaria algunes objeccions, però totes elles de segon grau, de segon nivell, i d'escassa importància pel que fa als resultats o la seva afecció al resultat final. Aquest estudi, del Govern balear, referit a l'any 89 i 90 donava per a Balears per a l'any 1990 un superàvit fiscal de 91.650 milions de pessetes, i deia que segons estimacions encara pendents de

tancar el superàvit de l'any 1994 s'elevaria a 130.000 milions de pessetes.

Hem realitzat una sèrie d'estimacions per poder donar unes xifres referents al balanç fiscal, al superàvit fiscal de les Illes Balears a l'època o a l'any més proper possible a la data d'avui. Les darreres dades disponibles, les darreres que hem pogut manejar estan referides a l'any 1998, les dades completes que nosaltres utilitzam amb comoditat referides a 1999 estan a punt de ser publicades, però encara no han estat publicades, es publicaran al llarg del mes de maig. Per tant, tampoc no hem pogut recórrer a un avançament d'aquestes dades, si més no un avançament parcial.

Per tant, jo em veig obligat a fer unes referències a l'any 1998, i en aquest sentit voldria dir que dins els ingressos de l'Administració central, és a dir els ingressos que obté no l'Estat sinó l'Administració central a les Illes Balears es poden resumir en tres apartats bàsics que abasten, atesa la definició que els donam, la totalitat dels ingressos fiscals obtinguts per aquesta administració. Per concepte d'impostos directes la recaptació total de l'any 98 la situam en 290.863 milions de pessetes, que es pot dividir en dos apartats: es recapta a Balears l'any 98 per part de la Delegació d'Hisenda de Balears 154.000 milions de pessetes, 153.999 segons dades facilitades per la pròpia delegació, i es recapta fora de les Balears un import que suporten les Illes Balears pels conceptes impositius directes 136.800 milions de pessetes. Aquestes dues partides sumades ens donen un total de recaptació de 290.000 milions de pessetes, que és la xifra que he esmentat en primer lloc.

Pel concepte d'impostos indirectes la recaptació total de l'any 98 que suporten els agents privats, siguin empreses, siguin particulars de les Illes Balears suposa un total de 280.833 milions de pessetes, que es distribueixen en dos apartats: la recaptació per impostos indirectes a Balears suma 72.200 milions de pessetes, i la recaptació que es fa fora de Balears d'impostos indirectes que paguen les persones residents a Balears, persones físiques i persones jurídiques, se situa en 208.500 milions de pessetes. La suma dels dos apartats ens dona els 280.000 que havia esmentat abans.

I també tenim en compte la Seguretat Social i organismes assimilables, que donen a Balears un total de cotitzacions de 303.351 milions de pessetes, que es distribueixen de la manera següent: les cotitzacions socials percebudes per la Seguretat Social i organismes assimilables donen una suma de 228.500 milions de pessetes, segons figura a publicacions a l'abast de tots vostès, com és l'*Informe econòmic i social de les Illes Balears* de l'any 1998. Les cotitzacions recaptades fora de les Illes Balears, però corresponents a treballadors que fan feina a les Illes Balears suma 58.974 milions de pessetes, i les cotitzacions dels funcionaris públics sumen un total de 15.787,9 milions de pessetes, segons dades que ens faciliten des de la Delegació d'Hisenda. El total de les cotitzacions efectives, per tant, en aquest any varen sumar 303.351 milions de pessetes.

I si sumam els ingressos per impostos directes, els ingressos derivats d'impostos indirectes i els ingressos derivats de cotitzacions socials, de tots els conceptes de cotitzacions

socials, també de les cotitzacions fictícies que es poden atribuir i que comptablement s'han d'atribuir als funcionaris públics, això ens dóna un total d'ingressos efectius per part de l'Estat de 875.048 milions de pessetes.

Dins l'apartat de les despeses fetes per l'Administració central de l'Estat dins el territori de les Illes o que afecten beneficiaris residents a les Illes -empram per tant la metodologia del mètode mixt, que de les tres que he citat és la darrera que he definit- ens dóna en concepte de despeses de l'Estat, despeses fetes per l'Estat directament al territori de les Illes, en benefici de residents a les Illes o per a residents a les Illes, un total de 127.768 milions de pessetes, que es distribueix en dos apartats: producció de serveis públics o de serveis no destinats a la venda, o de serveis de no mercat, les tres expressions són bàsicament equivalents, la que avui utilitza l'Institut Nacional d'Estadística és de producció de serveis de no mercat, suma 114.300 milions de pessetes, la formació bruta de capital suma 13.229 milions de pessetes, la qual cosa ens donaria els 127.500 que he esmentat abans.

Les transferències i els impostos cedits, segons l'*Informe econòmic i social*, i aquí estan les dades, a l'any 1998 varen donar un total de 171.415 milions de pessetes, que es desglossen en dos apartats: en impostos cedits a la comunitat autònoma 35.400 milions de pessetes, i en transferències a la comunitat autònoma i altres administracions territorials de les Illes 135.976 milions de pessetes, transferències corrents i transferències d'inversió.

En tercer lloc hem de parlar de les prestacions de la Seguretat Social, i dins les prestacions de la Seguretat Social el primer que podem dir és que el total de les prestacions de la Seguretat Social de l'any 1998, segons dades que figuren a l'*Informe econòmic i social*, varen sumar 271.690 milions de pessetes, que es desglossen en els següents conceptes: prestacions econòmiques, és a dir pensions i similars, 139.800 milions de pessetes, segons dades facilitades pel propi organisme de la Seguretat Social; prestacions per atur 33.072 milions de pessetes; per prestacions a classes passives, és a dir a funcionaris en situació de jubilació, 15.787 milions de pessetes; i la resta, que són bàsicament prestacions sanitàries, 82.998 milions de pessetes. En total, 271.690 milions de pessetes.

I això ens duu a parlar d'un quart concepte, que és un concepte sobre el qual hi ha discussió, sobre el qual hi ha hagut discussió a dins la nostra comunitat autònoma, i sobre el qual jo em limitaré a exposar el tema: els interessos del deute públic que paga l'Administració de l'Estat, que suporta l'Administració de l'Estat, i que els interessos els paga l'Administració de l'Estat, es poden atribuir o no en part o totalment a la comunitat autònoma de les Illes Balears segons el criteri que s'adopti. En alguns casos es pensa que per raons de solidaritat les Illes Balears han de contribuir, si més no a nivell de càlcul, a suportar una part alíquota o una part proporcional al pes de la seva població, del total de les despeses per interessos, per tant del servei del deute públic de l'Estat.

Hi ha altres que pensen que s'ha de suportar o que s'ha de comptar només parcialment; i alguns, entre els quals em compt jo, pensam que aquesta càrrega d'interessos de deute públic no s'ha de comptar a l'hora de fer un bon balanç fiscal de les Illes Balears, per tal com l'economia de les Illes, l'economia de l'Administració central de les Illes no ha contribuït a generar el dèficit públic que l'Estat suporta en aquests moments.

Si no comptam la càrrega d'interessos atribuïbles a les Illes, que en funció de la població de les Illes seria de 50.996 milions de pessetes a l'any 1998, si no comptam aquests interessos tendríem un total de despeses de l'Administració central fetes a les Illes Balears o atribuïbles i imputables a les Illes Balears de 570.675 milions de pessetes. Si comptam la totalitat d'aquesta quota d'interessos o de servei del deute públic hauríem de parlar d'unes despeses imputables a les Illes Balears de 621.671 milions de pessetes.

Si comparam els ingressos de l'Administració central amb les despeses de l'Administració central, tendríem dos supòsits: un en què no comptem els interessos del deute públic, la qual cosa ens donaria un superàvit fiscal de 304.372 milions de pessetes; i si comptàssim la totalitat dels interessos, el superàvit seria de 253.376 milions de pessetes.

En el primer cas, en el cas dels 305.000 milions de pessetes, hauríem de parlar d'un superàvit de l'Administració central de l'Estat a Balears de l'ordre del 12,1% del producte interior brut de Balears, la de l'any 1998 va ser de 2,5 bilions de pessetes, més concretament de 2.507.442 milions de pessetes, segons l'*Informe econòmic i social*.

Per altra banda, si parlem del superàvit comptant la càrrega dels interessos, seria el superàvit de 253.000 milions de pessetes, la qual cosa equivaldria a un 10,1% del producte interior brut.

A aquestes consideracions jo voldria afegir dues consideracions addicionals, una primera que diu que no coneixem cap regió europea que tenguí un superàvit fiscal en termes de producte interior brut tan elevat com el que presenten les Illes Balears a l'any 1998, entre un 10 i un 12% del producte interior brut de les Illes Balears genera superàvit de l'Administració central de l'Estat, entre un 10 i un 12. Cap regió europea, segons les nostres informacions, arriba a aquestes xifres. Hi ha regions europees, com és el cas de Catalunya, que generen un superàvit fiscal de l'Administració central de l'Estat important, de l'ordre del 6 o del 6,5%. També la Lombardia i altres regions europees, però cap d'elles arriba a aquest 10% o més del 10% que es pot atribuir a les Illes Balears.

Per altra banda, podem dir que el superàvit fiscal de les Illes Balears, superàvit de l'Administració central de l'Estat, ha generat o ha presentat en els anys compresos entre 1996 i 1998, en aquest trienni 96-98, trienni en el qual s'inicia i s'executa una part important de l'ajustament de les liquidacions dels pressupostos generals de l'Estat, com a conseqüència de la política pressupostària que imposa l'entrada dins el mercat únic, i per tant dins la zona de moneda única, que són unes exigències que han mantengut el creixement dels ingressos amb

taxes regulars, que s'han vist alhora afavorides per la bona conjuntura econòmica i pel creixement de l'activitat econòmica dins el conjunt de l'Estat, i més encara dins el conjunt de les Illes Balears. S'ha combinat amb una estabilitat, amb un no creixement, o amb un creixement inferior al de l'índex de preus al consum de les despeses públiques de l'Administració central, la qual cosa ha permès una reducció molt considerable del dèficit fiscal de l'Administració central, i fins i tot ha permès un alleugeriment de la càrrega de deute públic en termes de producte interior brut. Aleshores, com a conseqüència d'aquesta realitat, el superàvit fiscal de les Balears en aquests tres anys que he citat s'ha incrementat en un 80%, de l'ordre d'un 80%, quan el producte interior brut de Balears en aquest mateix període ha augmentat només a un taxa acumulada als tres anys de l'ordre del 30%. És a dir, que s'ha donat en aquests tres darrers anys un creixement important del superàvit fiscal, que permet explicar que les xifres de les quals estam parlant ara siguin aquests 305.000 milions de pessetes, o alternativament 250.000 milions de pessetes.

I per acabar voldria fer una altra observació addicional sobre les perspectives referents a l'evolució d'aquesta magnitud. El manteniment d'una taxa important de creixement del producte interior brut a les Illes Balears a l'any 99, a l'any 2000 i possiblement en anys successius, taxes de creixement considerablement més altes que les del conjunt espanyol. Aleshores això generarà un creixement també més alt que en el conjunt espanyol dels ingressos de l'Administració central de l'Estat, la qual cosa possiblement, com a conseqüència de la política d'ajustament pressupostari vendrà acompanyada d'un creixement molt moderat, o d'un creixement a taxes inferiors a l'IPC de les despeses de l'Administració central arreu de tot l'Estat, i també pel que fa al conjunt del territori de les Illes Balears. Aquestes consideracions permeten d'establir que previsiblement el superàvit fiscal de les Illes Balears creixerà als propers anys, creixerà a un ritme tal vegada no tan intens com en els darrers tres anys, però continuarà creixent, perquè el creixement de la nostra renda, i per tant la generació de la nostra capacitat de contribuir amb impostos a l'Administració de l'Estat creixerà a un ritme superior que el que es presentarà dins el conjunt de l'Estat espanyol.

S'ha de dir que en els tres anys de referència, 1996 a 1998, les taxes de creixement de les contribucions impositives de les Illes Balears han crescut als tres anys a ritmes considerablement als dels ingressos imputables al conjunt de l'Estat, a una taxa de l'ordre de 2 o 3 punts de diferència, com podran comprovar, si els interessa, dins l'*Informe econòmic i social*.

Aquest superàvit de l'Estat, que suposa una detracció sense contrapartides de recursos generats a les Illes, en termes generals és sostenible perquè en termes generals es combina amb un fet que cal esmentar aquí, i és que el superàvit de les Illes Balears, de la balança d'operacions corrents amb l'exterior dóna, segons l'informe que he citat varies vegades, a l'any 1998 un superàvit de 441.900 milions de pessetes. És a dir, el conjunt de les activitats productives d'aquestes illes generen a les Balears un superàvit corrent d'un import superior al dèficit, o la

detracció de recursos que es genera com a conseqüència del superàvit fiscal del qual hem parlat.

Però aquesta situació que, en termes generals, pot ser considerada sostenible, quan parlem de distints segments, quan parlem de distints sectors, o quan parlem de distints agents socials, privats i públics de les Illes, mereix una qualificació diferent, més concretament quan parlem de les administracions territorials de les Illes Balears, de l'Administració autonòmica, de les administracions insulars, i també de les administracions municipals, ens trobam que les seves dotacions per poder fer front a despeses públiques i inversions públiques en infraestructures i en prestació de serveis públics, es veuen molt limitades com a conseqüència d'un sistema de finançació que no té en compte les particularitats i les singularitats de l'economia de les Illes, i que, com a conseqüència d'aquest fet i d'altres, genera un superàvit per a l'Administració central de l'Estat que es transforma en dèficit important quan parlem de la comunitat autònoma, quan parlem dels consells insulars, quan parlem dels ajuntaments tots plegats.

Aleshores aquesta situació de superàvit de l'Administració central es dóna aparellada amb una manca de capacitat de les administracions territorials per fer front a les demandes de serveis públics i a les demandes de prestacions d'infraestructures públiques que genera dèficits no comptables, però sí dèficits reals, dèficits que es comptabilitzen en una insuficiència de prestacions de serveis.

Per concloure, podríem dir que les Illes Balears són una comunitat autònoma amb un nivell de renda important, que l'any 98 va superar els 2,5 bilions de pessetes, però que les administracions d'aquesta comunitat autònoma, que si genera molt de PIB és perquè genera molta activitat econòmica, i per tant molt de tràfic real dins el seu interior, està administrada per unes administracions públiques territorials que tenen una infradotació en relació amb les necessitats que aquesta economia pròspera demana, necessita, requereix, fa aconsellables per poder mantenir la competitivitat exterior i interior de la nostra economia, que avui depèn més que de les empreses, depèn també i sobretot, de les regions.

I això era tot el que en principi crec que era rellevant d'exposar.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alenyà. Començarem ara el torn d'intervenció dels diferents grups per procedir a les observacions o preguntes que trobin pertinents, i per part del Grup Parlamentari Mixt té la paraula el diputat Sr. Nadal.

EL SR. NADAL I BUADES:

Gràcies, Sra. Presidenta. En primer lloc volem agrair la presència del Sr. Alenyà i la claredat de la seva exposició, que ha reafirmat el que des d'Unió Mallorquina i el Grup Mixt havíem vengut reiterant ja des de legislatures anteriors.

Hi ha problemes de concepte quan el Sr. Alenyà parla de superàvit de la balança de l'Estat; nosaltres pensàvem que era més aviat un dèficit per a les Illes, o sigui, que l'aportació que feien les Illes a l'Estat pels conceptes que ell ha explicat, és a dir, impostos indirectes, impostos indirectes i aportacions a la Seguretat Social, tenia per a les Illes un dèficit i no un superàvit, però en definitiva és un problema de concepte.

Veim que, clar, amb aquest dèficit o superàvit -li diguem com li diguem, depèn del costat que ho vegem- difícilment les nostres institucions autonòmiques, com el Sr. Alenyà ha dit, i les institucions insulars i les municipals podran dur endavant les inversions que requereixen les nostres illes: inversions en carreteres, inversions en infraestructures, inversions en aigua, inversions en ensenyament, en noves escoles, inversions que per la dotació que en el seu moment varen tenir les nostres transferències, avui fan que siguin una càrrega que han d'assumir els ciutadans d'aquestes illes, a més a més d'aquesta diferència, aquesta gran diferència que existeix entre el que aporten i el que rebem.

Jo voldria demanar al Sr. Alenyà què pensa: si el règim econòmic i fiscal que es va aprovar inicialment en aquest parlament i que després va quedar reduït només a un règim especial per a Balears, contemplava algun tipus de mesures per a la millora d'aquesta balança fiscal.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Nadal. Per contestar té la paraula el Sr. Alenyà.

EL SR. ALENYÀ I FUSTER:

Sr. Presidenta. Sr. Nadal, jo crec que estam totalment d'acord tant si parlem de superàvit com de dèficit; si parlem de superàvit ens referim als ingressos, és un superàvit dels ingressos respecte de les despeses; si parlem de dèficit, parlem de dèficit de les despeses en relació als ingressos. Jo he parlat sempre en termes de superàvit perquè he utilitzat la nomenclatura habitual dins el que és la comptabilitat nacional o, en el nostre cas, comptabilitat regional, de les Illes Balears, que quan estableix el compte dels ingressos i les despeses de l'administració central de l'Estat, doncs els ingressos sumen, les despeses resten, i per tant el saldo és un saldo amb signe positiu i, per tant, és un saldo que mereix el qualificatiu de superàvit, però en tot cas és un superàvit d'ingressos i seria un dèficit de despeses. En tot cas parlem del mateix i en aquest sentit jo crec que no hi ha divergència de concepte sinó que hi ha, en tot cas, necessitat de precisar les paraules superàvit i dèficit i atribuir-les al subjecte que els correspon.

Pel que fa al règim econòmic i fiscal que es va elaborar i es va presentar en aquesta cambra, i que es va aprovar per part d'ella, jo he de dir que contenia alguns elements de correcció d'aquesta situació, per tal com, entre altres coses, atribuïa a les Illes Balears la transferència d'alguns conceptes impositius, d'uns conceptes impositius que jo ara no seria capaç d'enumerar de memòria d'una manera exhaustiva, però sí record

que els càlculs que en el seu moment varen fer suposaven un increment de les dotacions de les administracions territorials de les Illes Balears superiors al que seria la recaptació o la renda del monopoli..., o de la renda de petroli, de l'impost sobre hidrocarburs, que en aquells moments estava situada -i estic parlant de fa quatre o cinc anys- a la ratlla dels 17.000 milions de pessetes. Hi havia alguns conceptes més addicionals que podien permetre ampliar aquests ingressos, però com molt bé vostè diu, aquest règim econòmic i fiscal va quedar en règim simplement econòmic que, per altra banda, una vegada aprovat, segons les meves informacions, encara no ha estat objecte d'una aplicació concreta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alenyà. Passarem al Grup Parlamentari d'Esquerra Unida-Els Verds; Sr. Portella, té la paraula.

EL SR. PORTELLA I COLL:

Gràcies, Sra. Presidenta. Esquerra Unida i Ecologista...

LA SRA. PRESIDENTA:

I Ecologista, exacte.

EL SR. PORTELLA I COLL:

...perquè Els Verds també estan..., formen part del Grup Mixt, que està representat pel Sr. Miquel Pascual en aquesta comissió.

En primer lloc he d'agrair al Sr. Alenyà per la seva presència aquí i també per l'economia de paraules, que ens ha ajudat a comprendre de forma molt clara una qüestió que a vegades és complexa.

A part d'açò jo li volia comentar dues qüestions. No entraré a fer valoració, discurs polític d'unes paraules que són simplement informatives a la comissió, perquè quan parlem de balanç, superàvit, dèficit, també podríem emprar termes polítics, no tant econòmics, que quota de solidaritat, que també podria ser un terme polític, que el Grup d'Esquerra Unida està d'acord amb aquesta quota de solidaritat encara que estam en desacord en la forma en què es fa. Creim que la forma ha de ser des d'aquí, la solidaritat amb la resta de l'Estat, i no des de l'Estat, que és com està passant actualment. Açò seria una petita incorporació política avui capvespre a aquesta reunió.

M'ha quedat un dubte quan vostè ha explicat els mecanismes o criteris per comptabilitzar la balança fiscal, en com es comptabilitzen les despeses indivisibles, que són de molt difícil distribució territorial i que són presents a la ment de tots, que no sé si estan comptabilitzades -hauria pogut llegir aquest volum, lògicament- però supòs que deuen estar comptabilitzades, però com es fa, açò?, com s'entén? Un exemple: tots pagam el Congrés dels Diputats, no?, deu ser una despesa indivisible també el mantenim del Congrés dels Diputats, deu ser una despesa indivisible.

I una altra cosa voldria saber, segon el nostre coneixement, que és alt: quin temps de temps -ja sabem que fins al 79 no es fan els primers estudis sobre balança fiscal- quin termini de temps és prudencialment aconsellable a l'hora de tenir una valoració més global, més equànime d'una balança fiscal per a un territori determinat? Parlam dels darrers vint anys, que hi ha un període concret de creixement econòmic de productivitat de les Illes Balears que dona peu a aquesta diferència, però si agaféssim un termini de temps més ampli, més llarg, no estudiat, supòs que els resultats podrien ser diferents o espodrien matisar. Segons la seva manera d'entendre, quin seria aquest termini aconsellable per considerar-ho?

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Portella. Per contestar té la paraula, Sr. Alenyà.

EL SR. ALENYÀ I FUSTER:

(...) de la solidaritat evidentment jo també estic d'acord, però les Illes Balears han de contribuir amb una quota de solidaritat al conjunt de l'Estat. Som una regió privilegiada, som una regió que tenim un nivell de renda superior a la mitjana espanyola i similar a la de la mitjana europea i, per tant, hem de pagar una quota de solidaritat, l'hauríem de pagar. El que passa és que jo crec que seria bo que tenguéssim una quota de solidaritat acceptada, consensuada, explícita i la qual ens poguéssim atendre tots i poguéssim discutir i debatre. Una quota de solidaritat creixent en el temps i no sotmesa a cap tipus de control per part de les administracions públiques em sembla que té alguns elements de discussió.

Per altra banda les Illes Balears, en els darrers 23 anys, en els anys que s'han fet estudis d'aquest tipus, la solidaritat sempre ha tengut una direcció, que ha estat la direcció des de les Illes Balears envers l'Estat espanyol. No hem tengut cap ocasió en què hi hagi hagut solidaritat des de l'Estat espanyol, en termes de balança fiscal, respecte de les Illes Balears. Una solidaritat per ser autèntica ha de ser de doble via; si no és de doble via o de doble direcció aleshores té dificultats a l'hora de ser qualificada de solidaritat, o pot tenir algunes dificultats.

Jo voldria que les Illes Balears contribuïssin generosament al desenvolupament de les regions menys afavorides de l'Estat espanyol i que, a més a més, les Illes Balears contribuïssin també generosament al desenvolupament de tot el Tercer Món, de totes aquelles regions que en el món estan en una situació d'endarreriment, de desprotecció i de desemparament, la qual cosa fa part de la realitat de les Illes Balears: el desemparament d'alguns països que consideram llunyans no és un desemparament aliè a la nostra realitat en aquests moments, fa part de la nostra pròpia realitat i en som tributaris, en som partícips, i aquesta constatació crec que des d'un punt de vista d'anàlisi purament objectiva ens obliga a ser solidaris també amb la resta del món, aportant no solament el 0,7%, que és una xifra simbòlica sobre la qual convé fer algun recordatori de tant en tant, sinó xifres més elevades i més importants, i també més substancials i més adequades i proporcionades als nostres nivells de renda.

Pel que fa als conceptes de despesa indivisible com els que vostè ha citat, els hem distribuït en aquest estudi en funció de la quota de població que tenen les Illes respecte de la població total del territori espanyol. És un criteri que pot ser discutit, és un criteri que pot ser qualificat d'insuficient, però és el criteri que nosaltres hem emprat, i com que hem emprat aquest criteri volem ser, o vull ser prou explícit i prou clar dient que per distribuir aquests conceptes indivisibles s'ha emprat aquest criteri i no s'ha emprat el criteri de la participació de la renda de les Illes Balears sobre el total de la renda d'Espanya, que hagués donat uns resultats una mica diferents.

Per altra banda, un termini de temps per poder fer una anàlisi rigorosa i adequada de l'evolució del balanç fiscal de les administracions (...) de l'Estat i, d'aquesta manera, evitam parlar de superàvit, de dèficit, de causar potser algun malentès del saldo d'aquest balanç, convendria fer un estudi sobretot d'un any, sobretot d'un any perquè és un treball difícil, és un treball que exigeix un esforç notable, una recerca de dades notable, i jo crec que podria centrar-se en un any concret, però convendria completar aquest any concret amb una visió d'almanco tres anys anteriors per tal de poder donar les xifres del darrer any una major certesa, una major justesa i una major objectivitat. Jo empraria els dos anys anteriors com a anys de referència obligada per millorar la qualitat de l'estimació de l'any final, de l'any al qual es referiria l'anàlisi de la balança fiscal. Jo no faria un estudi històric que, per altra banda, consider innecessari. Aquí en aquesta sessió hem pogut parlar del balanç de l'any 1973, hem parlat de saldo del balanç de l'any 1981, hem parlat del saldo de l'any 1990, i hem parlat del saldo de la balança fiscal de l'any 1998. Tenim quatre punts de referència que d'una manera aproximada ens donen l'evolució d'aquesta situació de superàvit o de dèficit, segons es miri, al llarg d'aquests darrers 23 anys.

Jo per concloure crec que és important dir que les Illes Balears generen un superàvit fiscal, o un dèficit fiscal de despeses, o un superàvit fiscal d'ingressos, important, que és creixent en els darrers anys i que té unes perspectives de continuar creixent en els propers anys futurs.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alenyà. Per part del Grup Parlamentari Socialista té la paraula el seu portaveu, el Sr. Joan Marí.

EL SR. MARÍ I SERRA:

Gràcies, Sra. Presidenta. Des del nostre grup també volem agrair al Sr. Alenyà la seva presència en aquest parlament i en aquesta comissió per valorar el dèficit fiscal de les Illes Balears amb l'Estat. També vull agrair al Sr. Alenyà la magnífica exposició que ens ha fet sobre la situació que tenim en aquests moments i, fins i tot, amb perspectiva històrica, situació que amb els índex que tenim i tot el que ens ha dit el Sr. Alenyà, és ben palès que som una comunitat solidària, solidaritat que nosaltres que nosaltres tampoc no veim malament, però sempre que les nostres necessitats estiguin cobertes com faria falta, entenem nosaltres. Està ben clar que, al nostre entendre, tenim dèficits de manca d'infraestructures per donar serveis a la

població flotant, no reconeguda adequadament, com hospitals, carreteres, instal·lacions escolars, depuradores, aigua, recursos per dur a terme polítiques mediambientals, etc.

També és veritat que en aquesta comunitat tan rica i amb aquests recursos que tenim hi ha bosses de pobresa importants, reconegudes per distintes entitats, i jo li volia preguntar, encara que se m'ha avançat un altre portaveu, si la posada en funcionament del règim especial podria matisar d'alguna manera aquest dèficit que tenim respecte a l'Estat. Ja està contestat més o manco, però voldria saber si una vegada que estigués -com ho veu vostè- tot el que ve donat pel règim especial, si això podria matisar d'alguna manera aquest dèficit que tenim en aquests moments. I també li volia preguntar si l'IVA turístic, que està calculat aproximadament en 100.000 milions de pessetes, si hauria de venir d'alguna manera part d'aquest IVA per intentar cobrir aquest dèficit que tenim a les nostres illes.

Algunes altres preguntes que tenia previstes han estat fetes per altres portaveus i, per tant, això seria tot. Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Marí. Per contestar té la paraula, Sr. Alenyà.

EL SR. ALENYÀ I FUSTER:

Gràcies, Sra. Presidenta. Sr. Joan Marí, gràcies per la seva intervenció. Li agraesc les paraules que m'ha dedicat i pas a contestar-li les dues qüestions que m'ha plantejat.

El règim especial tal com està dissenyat en aquests moments i tal com és d'esperar que s'apliqui en un futur proper i és de desitjar que en un futur molt proper, doncs introduïa algunes variacions en els conceptes d'ingressos per part de les administracions territorials de les Illes, però d'un import que, comparat amb la magnitud del superàvit d'ingressos o dèficit de despeses que hem comentat, doncs resultaria poc significatiu. El règim especial com a tal, amb el text que té avui en la seva redacció final, no serviria per donar un tomb important a la situació, sinó que aquesta es mantindria amb alguna petita rectificació de caràcter més testimonial i marginal que efectiu.

Pel que fa a la seva referència a l'IVA turístic, que vostè calcula adequadament, segons les nostres estimacions se situa en aquest nivell, doncs bé l'IVA turístic, bé l'IVA que pagam tots els residents en aquestes illes que, d'una manera directa o indirecta, es deriven de compres que depenen d'uns ingressos que han estat generats en gran part per l'activitat turística i de les unitats de producció que es mouen a l'entorn d'aquesta demanda que ens ve de fora. Una part d'aquest IVA o una part dels ingressos que s'obtenen en concepte d'impostos directes, que són impostos que graven la renda, no l'activitat econòmica, podrien, haurien, convendria que es poguessin atribuir a aquesta comunitat autònoma, la qual, per poder afrontar les necessitats més immediates i més peremptòries, no necessita els 300.000 milions de pessetes, sinó que amb una xifra bastant més petita podria donar solució adequada, complida, correcta i suficient als reptes que en aquests

moments, en el camp de la despesa pública, en el camp de les infraestructures públiques i en el camp de la política assistencial i social, doncs pensam que es necessiten.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alenyà.

Amb aquest torn d'intervencions queda l'exposició de la Sra. Mabel Cabrer per part del Grup Parlamentari Popular.

LA SRA. CABRER I GONZÁLEZ:

Gràcies, Sra. Presidenta. En primer lloc, com a Grup Parlamentari Popular agrair, evidentment, la presència del Sr. Alenyà aquí que, a més, jo crec que ha fet una exposició molt didàctica, almanco per aquells que no som economistes ha estat didàctic i ho hem pogut entendre molt clarament.

A mi m'agradaria demanar-li una sèrie de qüestions. En primer he de dir que no m'han quedat clares les dades del 1998; no sé exactament d'on provenia l'estudi, no sé si són dades del ministeri..., és que no ho he apuntat i no ho he entès. Però bàsicament m'agradaria, que no sé si disposa d'aquestes dades, saber les inversions en infraestructures de l'administració de l'Estat a les Illes Balears, si hi ha una evolució, si té unes dades d'evolució des que es va constituir la comunitat autònoma, per posar un exemple, fins a l'actualitat. No sé si vostè ara té aquestes dades, per veure si van un poc ascendents les inversions o no, o són descendents.

També m'agradaria saber, si vostè disposa de la informació, si per a les Illes Balears el nou model de finançació que s'està aplicant de la participació en la gestió de l'impost sobre la renda, si ha estat un model beneficiós aquest sistema de començar a cogestionar i a participar en impostos de l'administració de l'Estat, i en aquest sentit i un poc en la línia del Grup Parlamentari Socialista si la participació en la gestió d'impostos indirectes que du en el programa el Partit Popular a nivell nacional, que jo crec que s'aconseguirà en el nou model, si serà beneficiós o creu que podrà disminuir un poc aquest superàvit fiscal.

Jo crec que parlar d'IVA turístic és molt complicat; jo crec que és millor parlar d'IVA, perquè això d'IVA turístic supòs que és molt difícil de determinar, no sé si vostès amb els estudis saben exactament què és l'IVA turístic, però en definitiva si la participació en impostos indirectes, encara que no coneixem encara com serà aquest nou model, però si creu que serà beneficiós per a les Illes Balears.

També m'agradaria..., vostè ja ha assenyalar que, clar, no aconseguirem mai equilibrar, perquè nosaltres som una regió rica i, en aquest sentit, el mateix que passa a nivell d'Europa, les regions riques contribueixen a les més desfavorides, no?, això també passa a nivell europeu i jo crec que ha de passar a la nostra comunitat, però si vostè té una xifra aproximada del que creu que seria aquest superàvit fiscal que hauríem de considerar normal per a les Illes Balears. Sempre hi haurà un

superàvit, supòs, però vostè quina xifra creu que seria la xifra normal?

I ja per concloure, encara que vostè opina que el règim especial no suposarà, econòmicament parlant, una xifra que pugui pal·liar molt aquest superàvit fiscal, m'agradaria saber la seva opinió, si creu que una llei de règim especial, encara que no va ser la que va aprovar directament aquí el Parlament sinó que va ser retocada a Madrid, si és un avanç important per a les Illes Balears perquè reconeix la insularitat o no, si és una primera passa que pot arribar a ser important en el futur, encara que sigui d'aquí a 20 anys, 25, o no. Simplement això.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Cabrer. Per contestar té la paraula el Sr. Alenyà.

EL SR. ALENYÀ I FUSTER:

Gràcies, Sra. Presidenta. Gràcies, Sra. Cabrer, per la seva intervenció llarga, detallada i minuciosa. Jo tractaré l'estar a l'alçada que vostè m'ha posat el llistó contestant en la mesura del possible les qüestions que em planteja i que permetran aclarir i millorar la capacitat de comprensió d'aquests qüestions que he exposat avui horabaixa en aquesta taula.

En primer lloc, sobre la font de les dades de l'any 1998 li vull dir que són dues: Una és l'informe econòmic i social, on es troba un capítol d'administracions públiques referides a Balears, a Mallorca, a Menorca, a Eivissa i a Formentera; per tant hi ha quatre capítols dedicats a aquest tema on s'exposen qüestions que, en referència a l'any 1998, donen resposta crec que complida i satisfactòria a allò que fa referència als ingressos i a les despeses de l'administració central a les Illes Balears i a cada una de les illes. Pel que fa al concepte de les despeses de l'Estat de caràcter indivisible o les despeses de l'Estat i els ingressos de l'Estat de caràcter unitari, per exemple la recaptació de l'impost d'hidrocarburs no es fa comunitat autònoma per comunitat autònoma o província per província, es fa directament des de la Direcció General del Tresor i solament hi ha una partida pel conjunt de tot Espanya; aleshores aquests ingressos s'han de distribuir per comunitats autònomes o s'han d'atribuir, en el nostre cas, a les Illes Balears, en funció d'algun paràmetre, en funció d'alguna referència, que en el nostre cas és el consum, la venda de productes petrolers l'any 1998 sobre el total de la venda d'aquests mateixos productes dins el conjunt de l'Estat.

Les dades per aquests conceptes, conceptes d'ingressos i conceptes de despeses, són de la publicació del Banc d'Espanya que es titula *Comptes financers de l'economia espanyola de l'any 1989 al 1998*. No està publicada encara la de l'any 1999, que és la que es publicarà en el proper mes de maig, com he dit d'una manera (...) quan he fet la meua exposició. Aquí trobaran, sobretot a les pàgines 57 i 105 les dades de base amb les quals hem realitzat les nostres estimacions.

Les inversions públiques -i pas a la segona qüestió que vostè planteja- a les Illes Balears, si es fa una perspectiva històrica llarga, des de l'any 1977 cap a aquí, o si vol des de l'any 75 cap a aquí, que hi ha dades que sempre són incompletes, que sempre resulten insatisfactòries, que sempre susciten dubtes sobre el seu grau de fiabilitat perquè són dades que estan tretes bé dels pressupostos generals de l'Estat, que inclouen previsions però no despeses liquidades, i que, per altra banda, estan fetes amb criteris insuficients, perquè dins els pressupostos generals de l'Estat hi ha conceptes que no es distribueixen per comunitats, no tenen una distribució territorial; aleshores convé en aquests casos no ser restrictiu de comptar com a inversions per a Balears solament aquelles que explícitament s'atribueixen a Balears; n'hi ha d'altres que no s'atribueixen a Balears que és difícil d'escatir quina proporció correspon a Balears però que tenen un component més o manco important que s'atribueix a les Illes Balears.

Per tant (...), amb la seva discussió i amb la seva relativitat, tenen una cosa que sí que mereix esser tenguda en compte, i és que històricament les inversions públiques de l'administració de l'Estat a les Illes Balears en el període que jo li estic comentant no se situen en un 1,87%, que és la proporció de la població d'aquest territori sobre la població de l'Estat, sinó que se situen sensiblement per sota d'aquest percentatge, és a dir, que no solament no s'ajusten al percentatge més baix perquè el de la renda és més alt, sinó que se situen considerablement per sota del més baix.

És a dir, les dades que jo he manejat, que no tenc aquí disponibles però que record de memòria, situen l'import de les inversions públiques de l'Estat a les Illes Balears durant aquest llarg període de temps entre un 0,7 i un 1% del total de l'Estat, afirmació que s'ha de fer amb totes les reserves que convé fer en aquests casos, perquè la informació disponible és una informació escassa, és una informació insuficient i és una informació que, malgrat se li apliqui un grau important de recerca, mai no s'arriba al grau d'exhaustivitat que un estudi objectiu demana i requereix. Per tant és una xifra que s'ha d'aportar amb un marge d'error jo diria que relativament important. En tot cas, el que indiquen és que són unes xifres molt baixes en relació a les necessitats d'inversions públiques que tenen aquestes illes, que generen un 2,5%, o un 2,6 o un 2,7 del producte interior brut de les Illes, la qual cosa vol dir que el nivell d'activitat productiva d'aquestes illes equival a un 2,5 -o a un 2,6 o un 2,7- del total de l'activitat productiva del conjunt nacional, i les inversions públiques haurien d'estar, en principi, en coherència, no en identitat però en coherència, amb els percentatges d'activitat econòmica.

Si analitzar les dades referents als darrers anys, que no són 98 i 99 perquè encara no estan publicades o perquè no estan disponibles, les dades disponibles els anys 96, 95, 94, permeten pensar que en aquests anys es va donar un lleuger increment del percentatge que les inversions públiques fetes per l'administració central de l'Estat va tenir a les Illes Balears, en part com a conseqüència de les inversions realitzades per un organisme autònom que és Aena, concretament, als tres aeroports de les Illes Balears.

Pel que fa al nou model de finançació, que inclou la gestió compartida d'algunes partides pressupostàries, jo he de dir que des del meu punt de vista és un model que resulta millor que el model tradicional, que el model consagrat per la LOFCA l'any 1978 o 79, crec que era de l'any 1978. Millora la situació, permet que les Illes Balears tinguin uns majors ingressos, per bé que les expectatives que en un principi vàrem tenir sobre aquest punt, tant per part de la Conselleria d'Economia i Hisenda com per part d'altres persones que varen analitzar aquesta qüestió, s'han vist complides però solament en part. A l'hora de comptar s'han tengut més ingressos que els que es tenien amb els altres sistemes, però aquest major import dels ingressos no ha estat tan gros com, tal vegada amb optimisme, es va pensar en un principi. De totes maneres, els ingressos han estat més grossos que amb el model antic, i això és una cosa que mereix una valoració positiva.

Pel que fa a l'atribució d'un tram d'IVA, que jo crec que hauria de ser de l'IVA total, en tot cas, no d'una porció de l'IVA, si parlem d'IVA turístic podríem fer-ho al nivell d'argumentar que necessitam la transferència o la participació en la gestió d'un tram de l'IVA, perquè l'IVA turístic és el que usarem com un argument, com una base per fonamentar la nostra sol·licitud, la nostra petició. Evidentment, si al nou model de finançació hi afegíssim, a més de la gestió compartida d'impostos directes, la gestió compartida d'impostos indirectes, la situació milloraria considerablement. I li diré una raó addicional, aportaré una raó addicional, i és que mentre als propers anys els impostos directes tendran un creixement moderat, els impostos indirectes, a Espanya i al conjunt d'Europa, tendran un creixement més gros, el futur impositiu de la Unió Europea és un futur que descansa més en la recaptació d'impostos indirectes que en la recaptació d'impostos directes. Els estudis que experts han fet sobre aquest tema, posen de manifest no solament la major facilitat d'obtenir aquests ingressos, la major possibilitat d'evitar el frau fiscal, els menors costos de recaptació d'aquests ingressos, sinó també la no existència d'algunes disfuncions que, fa deu anys, fa vint anys, s'atribuïen a aquests tipus d'impostos dins el conjunt social pel que fa a correccions dels mitjans de la distribució de renda. El sistema impositiu directe s'ha revelat a Europa, no a Espanya, però sí a Europa, també a Espanya, vull dir no solament a Espanya, com un sistema amb deficiències importants a l'hora d'exercir la seva funció de redistribució de renda. Els graus de frau fiscal que es donen dins la imposició directa són notablement més grans que els nivells de grau fiscal que es donen dins la imposició indirecta.

Per altra banda, la imposició indirecta creixent, el creixement amb imposició indirecta, permet obtenir uns increments importants d'ingressos que, a través d'una política redistributiva, pot afectar una distribució de la renda molt més eficient, molt més efectiva i molt més econòmica en la seva administració que el funcionament automàtic del sistema fiscal basat en imposició directa. De fet, li podríem dir que el model basat en una progressivitat important de la imposició sobre els impostos directes que es va aplicar a partir de l'any 1978 a Espanya, del 78 al 98, al llarg d'aquests vint anys, no va contribuir a corregir les diferències territorials de renda que varen augmentar en aquests vint anys, i tampoc no va servir

d'una manera efectiva per corregir les diferències personals de renda que s'han donat al llarg d'aquests vint anys. La reducció de la taxa de pobresa relativa i de pobresa absoluta que es dona a Espanya en els darrers quinze anys, que són els anys estudiats per l'Institut Nacional d'Estadística, són reduccions que es deuen, no al bon funcionament del sistema fiscal, sinó a l'increment de la renda que s'ha donat a tots els nivells, a uns nivells amb major ritme i a uns altres amb menor ritme, però a tots els nivells s'ha donat un creixement de la renda que ha estat la causa fonamental, la causa principal que segons els experts explica la reducció de les taxes de pobresa relatives i absolutes que s'han donat als darrers quinze anys en el conjunt espanyol i també a Balears.

Demana, fa una qüestió sobre el percentatge que convendria a Balears atribuir com a superàvit d'ingressos sobre despeses o com a dèficit de despeses sobre ingressos. Jo li diria que la resposta és molt difícil, perquè és una resposta que es basa en judicis de valor, en judicis com el de la solidaritat amb la resta de l'Estat i amb la resta del món, que tots estam d'acord que l'hem de tenir, però que a l'hora de quantificar-la, ens mourien a un cert debat. Jo em permetria dir que a una comunitat autònoma tan important com és Catalunya, amb una capacitat de negociació amb l'Administració Central com la que té Catalunya, genera un superàvit d'ingressos sobre despeses de l'ordre del 6 o el 6,5%, del producte interior brut de Catalunya. Per tant, si m'ho permet, jo suggeriria que tal vegada no seria una mala idea pensar que un sostre o un nivell o un punt ideal per a les Illes, seria assolir una situació en què el superàvit dels ingressos sobre les despeses se situés a un nivell similar al de la comunitat autònoma de Catalunya.

I, per acabar, vostè em parla del règim especial i em fa una pregunta molt concreta que he de contestar amb un sí, amb una afirmació clara, repetint afirmacions que he fet abans, i que, per tant, no suposen una innovació, sinó una repetició. Jo sempre he dit i he manifestat, a través dels mitjans de comunicació reiteradament, que el règim especial, tal com va quedar aprovat al Parlament espanyol constitueix una passa endavant important, reconeix la nostra insularitat, és un instrument de treball eficaç i eficient que ens permetrà obtenir resultats en la mesura en què el sapiguem utilitzar, el sapiguem argumentar, el sapiguem ampliar i el sapiguem millorar.

LA SRA. PRESIDENTA:

Acabat aquest debat, ens queda agrair la presència i l'excel·lent exposició que ha fet el Sr. Miquel Alenyà i se suspèn la sessió per cinc minuts.

I.2) Compareixença del Sr. Miquel Àngel Flaquer i Terrassa, assessor d'Economia, Hisenda i Pressuposts del Consell de Mallorca, per tal d'exposar l'opinió sobre la matèria objecte d'estudi.

LA SRA. PRESIDENTA:

Recomença la sessió amb la petició de la Comissió no permanent de l'estudi del balanç fiscal de les Illes Balears amb l'Estat espanyol, el Sr. Miquel Àngel Flaquer, a qui donam la benvinguda, és conseller d'Economia, Hisenda i Pressuposts del Consell de Mallorca, i ve aquí per exposar la seva opinió sobre la matèria objecte d'estudi. Té la paraula, per tant, el Sr. Miquel Àngel Flaquer i Terrassa, per fer aquesta exposició oral.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

Per facilitar un poc la meua exposició, els he preparat una fotocòpia, perquè com que hi ha xifres i tal, de vegades es fa un poc difícil i un poc àrid seguir l'exposició, per tant ...

Bé, després d'una exposició tan clara com la del Sr. Alenyà, intentaré sobretot no repetir conceptes que ell ha tocat, encara que no he sentit tota la seva exposició.

En primer lloc, crec que és molt interessant delimitar exactament el concepte de balança fiscal. Què s'entén per balança fiscal, perquè, en aquests moments, aquest terme ens podria dur a una gran diversitat d'interpretacions. Per tant, la balança fiscal en la meua opinió seria la diferència entre la recaptació d'impostos estatals per part del Govern central a les Illes Balears, contra la despesa corrent i de capital, via transferències, el cost de l'Administració perifèrica i el conjunt d'inversions que l'Administració central realitza aquí, a les Illes Balears. Per tant, ja tenim emmarcat el que és el concepte de balança fiscal: un doblers que es produeixen aquí, que se'n van a Madrid i una despesa i una inversió que Madrid, que el Govern central fa a les Illes Balears.

I sorgeix un primer problema, i és el tractament de la Seguretat Social, quan parlem de balança fiscal. En la nostra opinió, el terme de "seguretat social" hauria de quedar fora del que és el concepte de balança fiscal. Per què? En primer lloc, la Seguretat Social no és un tema estrictament fiscal, no és un tribut, no és un impost; i, en segon lloc, perquè podríem arriscar-nos a dir que hi hauria un equilibri entre la recaptació de la Seguretat Social via aportacions dels subjectes passius al règim general de Seguretat Social, i la despesa que l'Administració Central fa mitjançant la cobertura sanitària de l'Insalud, les prestacions per desocupació i les pensions per jubilació, invalidesa i viduïtat.

Per tant, podríem dir que un territori rebrà les prestacions en funció de la seva contribució, i aquesta és la filosofia de la Seguretat Social. Per tant, creim que el concepte de Seguretat Social i tot el que són els doblers recaptats per Seguretat Social i prestacions de Seguretat Social, haurien de quedar fora d'aquest concepte de balança fiscal.

Per tant, si feim una anàlisi en profunditat de les partides que podríem incloure dins el conjunt d'aportacions de Balears a l'Estat, podem veure que és bastant possible calcular aquests doblers que es recaptin a les Illes i que se'n van a Madrid. Per què? Perquè hi ha informació, hi ha informació pública sobretot per part de l'Agència Tributària i del mateix Ministeri d'Economia i Hisenda del Govern central.

Quins són aquests impostos? Hi ha un conjunt d'impostos directes, impost de la renda de les persones físiques, no l'explicaré perquè tothom el coneix, impost de societats, que és l'impost que grava els guanys dels negocis, de les empreses, de les societats. Un altre grup, impostos indirectes, on trobam l'IVA, un tribut que recau, com deia el Sr. Alenyà, sobre el consum i que grava les operacions de venda i adquisició de béns, prestació de serveis i importacions; un altre impost indirecte serien els impostos especials, i els impostos especials són uns impostos que graven el consum dels béns que es determinen a la fase de fabricació i importació. Quins són els impostos especials? Primer, impost sobre l'alcohol i begudes derivades; segon, impost sobre cerveses; tercer, impost sobre el vi i begudes fermentades; quart, impost sobre productes intermedis; cinquè, impost sobre hidrocarburs; sisè, impost sobre el tabac; i setè, impost sobre determinats mitjans de transport. No els hem d'explicar un per un perquè seria llarg, si hi ha qualque dubte, després, al final, el puc aclarir.

Un altre impost indirecte seria la renda de duanes, que grava els intercanvis entre la comunitat i altres països, i finalment un capítol que l'Agència Tributària titula com "d'altres ingressos", que aglutinen un conjunt d'impostos, taxes, sancions, preus públics i recàrrecs que cobra l'Agència Tributària a un territori determinat.

Per tant, ja tendríem configurat el que és el conjunt d'atributs que configuren l'aportació de les Balears a l'Estat central.

Ara, analitzem quines són les partides que podríem incloure dins el capítol d'aportacions de l'Estat central a la comunitat autònoma. I aquí ja ens trobam amb més dificultats. És més complicat, més difícil calcular aquestes partides, no és impossible, però amb exactitud és bastant difícil perquè hi ha manca de dades i d'informació disponible.

Fent aquesta precisió, quins serien els conceptes a incloure dins aquestes partides, dins aquests capítols d'aportacions de l'Estat? En primer terme, un gran capítol d'inversions, que recull el conjunt d'inversions que fan els ministeris de l'Administració central a les Illes; un segon capítol que seria l'IRPF tarifa complementària, que és el 15% dels ingressos a Balears del tram autonòmic de l'impost i que es recull dins els pressuposts de la comunitat autònoma, dins el capítol 1 d'impostos directes. Un tercer grup, que seria l'IRPF ingressos territorials, que és el 15% dels ingressos del tribut a les Balears dins el seu tram estatal; un quart capítol que seria l'IRPF fons de garantia, que garanteix a les Balears que les quantitats totals dels capítols 2 i 3, o sigui, d'IRPF tarifa complementària i d'IRPF ingressos territorials, no creixin per davall el producte interior brut nominal, ens trobam, per exemple, que el 1998 no vàrem rebre doblers per IRPF fons de garantia, en canvi en els pressuposts del 99 i del 2000 sí que en trobam, perquè vàrem créixer per davall del PIB nominal, i aleshores, aquest capítol va compensar aquest menor creixement; un cinquè grup que serien les transferències corrents a la CAIB, són doblers que vénen de la participació de la nostra comunitat autònoma dins els ingressos de l'Estat, el que es coneix com PIE, i també la participació dins els diferents programes d'àmbit estatal, per

exemple programes d'acció social, drogoaddicció, medi ambient, immigració, atenció a menors, formació. Un altre capítol de doblers, de despesa de l'Estat central a les Balears seria el de transferències de capital, doblers transvasats a la comunitat autònoma per a inversions. Un altre capítol seria el de la participació dels consells insulars als tributs de l'Estat, sobretot via transferències corrents i via transferències de capital i també via participació en els programes que abans he dit, programes de cultura, marginació, acció social, formació ocupacional. Un altre capítol seria la participació que tenen els ajuntaments dins els tributs de l'Estat. I, finalment, el darrer capítol de doblers invertits o gastats per l'Estat a Balears seria el cost de l'Administració perifèrica, que són les despeses de personal i de béns i serveis, capítols 1 i 2, que fa l'Administració a les Illes, per exemple, amb Inem, Policia, Trànsit, etc.

Una vegada que tenim emmarcat el que són doblers aportats i doblers que rebem, podríem entrar en el cas concret, en les xifres concretes que nosaltres hem calculat per a les Illes Balears. Hem de dir que només tenim xifres del 1998, perquè encara no estan disponibles les liquidacions del 1999, per tant, ens hem de basar en l'exercici del 1998 per ser tan rigorosos com sigui possible.

Aleshores, ens trobam un quadre on tenim les aportacions de Balears a l'Estat. Impost de Renda de Persones Físiques, el 1998, 110.000 milions de pessetes. Impost de societats, 42.000 milions. IVA, 61.000 milions. Impostos especials, 59.000 milions, on destaca l'impost d'hidrocarbur que és impost damunt benzines, gas-oil, etc. La renda de duanes, 237 milions. La taxa del joc, 6.000 milions, ja saben vostès que la taxa del joc en aquests moments ja està cedida, però el 1998 no hi estava, a la comunitat autònoma, per tant, perquè l'estudi sigui rigorós l'hem d'incloure. I després, d'altres ingressos estatals que serien d'altres impostos recaptats per l'Agència Tributària, taxes, contribucions, preus públics, etc.

Aportacions de l'Estat a les Balears. Inversions de l'Estat a les Balears, inversió, 28.000 milions. IRPF tarifa complementària, 17.800. IRPF ingressos territorials, 15.500. Veim que no hi ha IRPF fons de garantia, perquè l'any 98 no n'hi va haver, per exemple el 99 i el 2000 sí que n'hi ha. Transferències corrents a la comunitat, 27.000 milions. Transferències de capital, 3.000 milions. Participació dels consells via transferències, 8.000 milions. Participació dels ajuntaments als tributs, em sembla que aquí hi falta una paraula, són 12.000 milions. Cost de l'Administració perifèrica, 5.300 milions.

Això ens duria a unes xifres on l'aportat sumaria 283.000 milions, i el rebut 115.000 milions. Per tant, trobam que el que rebem només suposa el 41% del que aportam, això significa que cada balear aportaria unes 361.000 pessetes i cada balear rebria 147.000 pessetes. La diferència per ciutadà/any seria de 214.000 pessetes entre el que rep i el que aporta.

Quines serien les solucions?, perquè som aquí per donar solucions de cara al futur. Sense dubte, l'actual balança fiscal passa per una revisió del vigent model de finançament per tal d'assolir un sistema que permeti una major autonomia i una

major capacitat econòmica, això ens du al conegut concepte de pacte fiscal. Aquest pacte fiscal hauria d'estar caracteritzat pels principis següents: hauria de tenir el principi de la suficiència, per garantir un propi desenvolupament del sistema; autogestió, per tal de permetre que nosaltres gestionem els doblers que generam al nostre territori; solidaritat, perquè, sens dubte, les Balears han d'aportat part del recaptat del seu territori a la resta de l'Estat; i no discriminació, perquè el tractament de l'Estat, especialment en matèria d'inversions, no hauria d'estar per davall la mitjana de l'Estat, i vèiem a la intervenció anterior que aquests darrers anys la inversió de Madrid a Balears està per davall de la mitjana espanyola.

Quina viabilitat jurídica té aquest pacte fiscal, és possible, perquè molta gent s'ha demanat, ens ha afirmat que això no era possible, que jurídicament no era possible, veim que sí que és factible. Per una banda, la LOFCA, la Llei Orgànica de finançament de les comunitats autònomes, ja va demostrar la seva flexibilitat el 1996 quan es va aprovar la Llei Orgànica 3/96, de modificació de la LOFCA, on es varen atribuir a les comunitats autònomes majors responsabilitats en matèria tributària, ara per ara, la cessió de nous impostos, totalment o parcialment, implicaria únicament modificar l'article 11 de la LOFCA, que és on en aquests moments es regeixen quins són els tributs cedibles i quins no. I què diu la Constitució Espanyola? La Constitució Espanyola també deixa les portes obertes, l'article 150.2 preveu que l'Estat podrà transferir o delegar en comunitats autònomes, mitjançant llei orgànica, facultats corresponents en matèria de titularitat estatal, com és el cas de la hisenda general; l'article 149.1 inclou dins aquesta relació les matèries de titularitat estatal; per una altra banda, la Constitució també, mitjançant l'article 157.1, ja dins l'àmbit de finançament autonòmic preveu l'existència de tributs cedits per l'Estat a la comunitat autònoma, però no concreta quins tributs cal cedir, sinó que ho remet a la concreció posterior d'una llei orgànica. Per tant, veim que tan per LOFCA com via Constitució, és possible assumir la gestió de més impostos.

Per tant, quina és la nostra proposta? Una proposta inicial, una primera passa, una primera passa que veim via article 10.3 i article 11 de la LOFCA, que és possible, seria sol·licitar a l'Estat espanyol per part del Govern de les Illes la cessió dels impostos especials, calculats en funció dels consums específics de les Balears. Veim que ja hi ha altres comunitats autònomes que han començat a fer feina d'una manera molt seriosa en aquesta línia. En segon lloc, també proposaríem sol·licitar al Govern de les Illes Balears que demani la cessió de l'IVA a la seva fase minorista, que és l'IVA que afecta només, diríem, al darrer escaló de la distribució, que és a la fase darrera minorista, detallista.

Sens dubte, aquestes mesures són una primera passa, l'objectiu final creim que ha de ser la gestió integral de tots els recursos que es generen al nostre territori, que es generen a les Balears, sempre tenint en compte aquesta quota de solidaritat. Fa uns anys va aparèixer un estudi de la fundació FIES que deia que cada balear aportava en règim de solidaritat a d'altres comunitats autònomes 170.000 pessetes anuals. Creim que aquesta solidaritat ha de continuar, però que l'objectiu final és

la gestió integral de tots els recursos que es generen a les Balears.

Només amb un nou marc de finançament, possibilitat per a aquest pacte fiscal Balears-Madrid, entre les dues administracions, podem trobar solucions per a aquesta problemàtica de la balança fiscal; segurament el camí serà llarg i ple d'entrebancs, però és important superar aquesta situació de discriminació financera que té la nostra comunitat autònoma respecte d'altres comunitats autònomes.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Flaquer, per la seva exposició. I ara passarem al torn d'intervencions, per formular les qüestions que creguin interessants o les preguntes o observacions. En primer lloc, per part del Grup Parlamentari Mixt, té la paraula el Sr. Miquel Nadal.

EL SR. NADAL I BUADES:

Gràcies, Sra. Presidenta. En primer lloc, agrair la compareixença del Sr. Miquel Àngel Flaquer i l'exposició que ens ha fet. Comprovam que amb dues metodologies distintes s'obtenen resultats semblants. El Sr. Flaquer ha seguit una metodologia d'anàlisi del que és la balança fiscal, que ha exposat aquí, quina metodologia era, que és distinta a la de l'altra persona que ha comparegut, i el resultat d'ambdues compareixences és que hi ha un desequilibri entre el que aporten els ciutadans d'aquestes illes i el que reben de l'Estat central. Això repercuteix, com tots veim, tant en les infraestructures que tenim en aquestes illes, en les carreteres, en les infraestructures en matèria d'aigua, en les infraestructures hospitalàries, etc., etc.

Això es veu agreujant pel fet que les distintes administracions d'aquestes illes, ja siguin les autonòmiques, les insulars o les municipals, tenen una manca de finançament per dur endavant el que són les seves responsabilitat, i amb això no posam en dubte cap principi de solidaritat, que pensam que és necessari que es dugui endavant, però que la solidaritat implica que siguin les persones que són solidàries les que decideixin en quina mesura s'ha de dur endavant aquesta solidaritat i en quina proporció, i a través o cap a quins altres ciutadans, siguin de l'Estat o de la resta del món.

També comprovam que amb una cessió, per part de l'Estat, d'un tram de l'IVA o d'altre impost turístic, d'altres impost indirecte, com podria ser l'IVA turístic, podríem evitar haver de gravar els ciutadans d'aquestes illes amb nous impostos, si no aconseguim el pacte fiscal del qual ens parla el Sr. Flaquer, acabarem havent de posar nous impostos, siguin als ciutadans de forma directa o siguin als visitants que al final acabaran repercutint als ciutadans d'aquestes illes.

Jo voldria demanar-li a veure si ens pot explicar si el règim econòmic i fiscal de les Balears, que es va aprovar en un principi en aquest parlament i que després va quedar reduït a

règim especial de Balears, quedant la part fiscal i econòmica suprimida, contemplava algun tipus de mesures per a la millora d'aquesta balança fiscal.

Gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Nadal. Per contestar, té la paraula el Sr. Flaquer.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

El que era el REFE que es va aprovar en aquest parlament, sí que contemplava una sèrie de mesures, el que ha quedat, que és el REP, ja no és el mateix, sobretot voldria recalcar que l'article 72 del REFE, títol I o 2, em sembla, es creava una figura que era el fons d'insularitat, el fons d'insularitat el que deia era que les inversions addicionals de l'Estat a les Balears havien de ser, com a mínim, de 15.000 milions anuals, i que mai no podrien estar per davall, mai no podrien estar dotades per davall de la mitjana de l'import de les inversions a la resta de comunitats autònomes. El fons d'insularitat va ser un dels punts que varen quedar anul·lats quan es va transformar el REFE en REP i, per tant, creim que aquí es va perdre una gran ocasió d'obtenir uns doblers segurs per a inversions a la comunitat autònoma.

Així mateix, amb menys importància, com deia el Sr. Alenyà, hi havia unes altres mesures, com per exemple les deduccions per inversions, en actius fixos, deduccions per inversions en investigació i desenvolupament, unes reduccions d'IVA i una sèrie de mesures fiscals que també haguessin possibilitat que aquesta balança fiscal fos menys negativa del que és, però realment creim que amb l'anul·lació de l'article 72, fons d'insularitat, es va perdre una via molt important per incrementar el finançament de les Balears.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Flaquer. Per part del Grup Parlamentari PSM-Entesa Nacionalista, té la paraula el Sr. Alorda.

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Gràcies, Sra. Presidenta. Breument, en primer lloc, per agrair la presència del Sr. Miquel Àngel Flaquer, desgraciadament no hi he pogut ser en el moment de poder intervenir en l'anterior compareixença i, per tant, en primer lloc, també per fer una valoració d'aquestes dades que s'aporten quant que realment un panorama trist i la projecció que se'n feia per part de l'anterior ponent, més aviat desolador. Per tant, crec que és important reflexionar-hi i entre tots, a partir dels treballs que es facin en aquesta comissió mirar de trobar apunts, com els que es feien al final de la proposta d'aquesta intervenció i que nosaltres en gran part hi podem coincidir.

El que li voldríem demanar és aquesta deducció o aquest llevar la Seguretat Social de l'estudi, que veig que serà un dels elements possibles de discrepància entre els distints intervinents, perquè realment aquí ja hi ha, com a mínim, una espècie de quota de solidaritat, perquè la diferència real entre

allò que s'aporta a Seguretat Social, com també ja s'ha dit avui, i el que després torna via prestacions, ja no en parlem via el dèficit de la prestació sanitària que en aquest moment coneixem perfectament el dèficit de l'Insalud a través de la territorialització i que, per tant, ja és un dels dèficits importants que patim aquests anys a les Illes Balears, és difícil no considerar-lo, perquè, com a mínim, quan es considera reflecteix que havent-hi caixa única de Seguretat Social, el que fa és que, com a mínim, s'ha de computar dins l'aspecte de solidaritat entre el que s'aporta i el que en un moment determinat es rep, sabent que un dia pot això canviar, però que avui per avui ja s'ha d'imputar a solidaritat si això no es produeix, a part que crec que és un element, també, de reflexió, siguin les prestacions sanitàries i les prestacions que ha de cobrir la Seguretat Social no estan perfectament complides o almenys no estan al nivell que estan per pessetes/habitants o per prestacions i serveis de la resta de l'Estat.

Jo, en qualsevol cas, li demanaria una major explicació sobre aquest tema, perquè crec que en aquesta comissió hauríem de fer, o el plantejament del nostre grup seria, per si de cas vostè també té dades al respecte, que en comptes d'una balança fiscal estricta, parlàssim d'una mena de balança econòmica, entre allò que se'n va, per dir-ho d'alguna manera, i allò que torna, més que el que és estrictament tributari d'impostos, taxes i figures estrictament tributàries. A veure si d'alguna manera també en té alguna referència.

I per una altra banda, saber també si té calculat o si té alguna visió del tema del concert econòmic aplicat talment com està avui al País Basc, quin seria el canvi al panorama que vostè ens ha dibuixat, actual, més enllà d'aquests suggeriments de pacte fiscal que evidentment sembla que pel panorama són més realistes, però jo pens que, realment, hi ha dues comunitats que tenen establert un règim que ens sembla molt més interessant, molt més federal i més just i, per tant, jo li deman si també dins aquesta anàlisi, vostè té alguna reflexió o alguna dada que ens pugui aportar.

I, per últim, el tema de la imputació de despeses generals de l'Estat. Clar, si entrem dins la balança econòmica general, és evident que si no estrictament en balança fiscal, no és una pregunta adient, perquè del que parlem és tributàriament allò, però clar, des del moment que a l'hora de compensar els tributs no ho feim a nivell de despeses, es fa per despeses reals, sembla que aquesta imputació també seria interessant de saber si s'ha calculat o s'ha tengut present el que serien despeses generals de l'Estat a l'hora de veure quina seria l'aportació raonable de les Illes Balears.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alorda. Per contestar, té la paraula el Sr. Flaquer.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

Respecte del tema de la Seguretat Social, en primer lloc dir que hi ha dificultats per tenir xifres, aconseguir la informació

quan parlem d'aquests temes és molt complicat. De totes maneres, és ver que quan parlem de serveis i de pensions, ens trobam que totes les ratios demostren que les Balears es troba per davall de la mitjana de les altres comunitats autònomes, en nombre de llits per habitant, pensions d'invalidesa, pensions de tercera edat, etc. Ara bé, si féssim una anàlisi dels darrers anys, hi hauria un aspecte a tenir en compte, jo no estic molt segur que realment aquesta balança de Seguretat Social, diríem, entre el que se'n va i el que ve, fos tan negativa perquè hi ha hagut una inversió molt important pel que és el Palma II i l'Hospital de Manacor. Per tant, aquí estam parlant de molts de mils de milions de pessetes que s'haurien d'incrementar al que és la despesa sanitària via Insalud, i també al que és la despesa sanitària via pensions, els tres tipus de pensions. Per tant, nosaltres tenim fet aquest estudi, però com que no és un estudi rigorós, jo no m'he atrevit a dur-lo i a posar-lo damunt la taula, ara bé, crec que aquests darrers anys, la diferència entre el que se'n va, via contribucions dels ciutadans a Seguretat Social, i el que rebem, despesa sanitària, pensions i inversions que han estat molt importants, aquest desequilibri no seria tan important. De totes maneres, sabem que quan parlem de les transferències de sanitat, ens movem sempre en unes transferències que mínimament han de venir dotades amb 90.000 milions de pessetes, això són els nostres estudis, 90.000-100.000 milions. Tota transferència que vengui per menys de 90.000 milions, ens passarà com amb la transferència d'educació, que ens trobarem que després ho haurem de pagar amb els doblers dels pressuposts de la comunitat autònoma.

Respecte del segon punt, bé, nosaltres en cap moment no ens hem plantejat el tema del concert econòmic perquè, com que no tenim règim foral i en aquest moment no hi podem accedir, al que anam és a aconseguir el mateix del règim del concert econòmic, però via pacte fiscal, és a dir, anar assumint la gestió dels diferents impostos, però per la via que l'actual marc jurídic ens permet, i jo he plantejat que nosaltres no podem accedir al concert, però sí que la LOFCA i la Constitució ens ho permet, i que totes aquelles veus que diuen que no, van equivocades, perquè la porta és oberta. Per tant, jo crec que en aquests moments, amb l'estudi que tenim, veim que si nosaltres ens quedàssim aquests 283.000 milions per realitzar el que l'Estat realitza a la nostra comunitat autònoma, encara ens sobrarien doblers, perquè en realitat nosaltres hauríem de dir, un poc el sistema basc el que fa és, nosaltres recaptam, ho recaptam tot aquí, ho feim nosaltres tot aquí, no necessitam, diríem, l'estructura de l'Estat a la nostra comunitat autònoma, i després sí que hi ha una quota per a aquelles coses que ineludiblement l'Estat actua, per exemple estic pensant en el que són els cossos de seguretat al País Basc, això té un cost. Però bé, en realitat veuríem, per les xifres, si nosaltres ens quedàssim 283.000 milions cada any, posem que hauríem de fer el que en aquest moment fa l'Estat, posem 115.000 milions, ens en sobrarien 150.000, amb 150.000 milions podríem, a més, augmentar aquesta despesa interna i pagar aquesta quota de solidaritat que, sens dubte, s'ha de tenir amb la resta de l'Estat.

I la tercera pregunta no l'he entesa bé, quan diu despeses generals, a què es refereix? No he entès bé la pregunta, la tercera pregunta.

LA SRA. PRESIDENTA:

Quan hagi completat la seva intervenció, pot tenir després un altre cop la paraula.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

Ah!, perdó.

LA SRA. PRESIDENTA:

Té res més?

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

No, no, només això, si em pot explicar una mica més la tercera.

LA SRA. PRESIDENTA:

Molt bé, Sr. Flaquer. Sr. Alorda, si ho pot aclarir, i així completam la seva intervenció.

EL SR. ALORDA I VILARRUBIAS:

Sí, gràcies, Sra. Presidenta. Només una petita discrepància, i és que el mateix director general de l'Insalud diu que en haver fet el Palma II i l'Hospital d'Inca, quan s'hagin fet, no s'haurà arribat a la mitjana de despesa per habitant, el difícil és saber d'on ve, si només surten d'administració o també només de fons de Seguretat Social, però vaja és un debat que anirem aclarint, supòs, en part.

Quan deia despeses generals em referia a l'Administració General de l'Estat, no territorialitzada, sinó d'alguna manera allò que es pugui entendre com despeses imputables al propi Estat que s'hagin de cobrir per distintes comunitats, per posar enmig, per entendre'ns. No sé si m'he explicat.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

Sí, sí, perfecte.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Alorda. Té la paraula, Sr. Flaquer. És pel mateix *Diari de Sessions*, així com s'hi recull.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

Perdoni, gràcies, Sra. Presidenta. És impossible calcular aquest tema, és absolutament impossible. Si nosaltres hem tengut moltíssim de problemes per calcular el cost de l'Administració perifèrica, moltíssims de problemes, perquè als pressuposts generals no ve separat, ve tot conjuntament, i també hem tengut molts de problemes per calcular els impostos especials, com deia el Sr. Alenyà, els impostos especials es recapten a nivell estatal, aleshores nosaltres hem hagut de fer una sèrie de formulacions per calcular el que de diferents impostos repercutia a les Illes Balears. Calcular com afectaria

aquesta despesa general de l'Administració és absolutament, jo crec que absolutament impossible, seria molt, molt difícil. I nosaltres no tenim estudis sobre això.

LA SRA. PRESIDENTA:

Molt bé, Sr. Flaquer. Per part del Grup Parlamentari Socialista, té la paraula el Sr. Marí.

EL SR. MARÍ I SERRA:

Gràcies, Sra. Presidenta. Agrair també al Sr. Flaquer les seves explicacions i la seva presència en aquest parlament, i també les aportacions que ha fet a aquesta comissió que estic segur que ens serviran de molt a l'hora de fer un balanç del que aquí pretenem.

Coincidesc amb el Sr. Alorda sobre com han estat de desalentadores aquestes dues intervencions respecte de la nostra comunitat. És evident que amb aquest dèficit de què parlem els que tenen més problemes són les institucions que han de donar uns serveis i no tenen recursos per fer-ho i, de passada, els ciutadans de les mateixes illes, que no poden rebre aquests serveis que, tal vegada, necessiten.

Segons ha dit el Sr. Alenyà, la diferència fiscal negativa per a les nostres illes, des del 96 cap a aquesta part, ha anat empitjorant. Té vostè, Sr. Flaquer, les mateixes dades que ens ha donat aquí el Sr. Alenyà?

També vostè, amb l'informe que ens ha donat, que l'hem vist, així, molt de pressa, ha donat dades del 98, ens podria donar alguna dada, si no ara, fer-la-nos arribar, sobre els anys 90-97, sobre l'aportat i el rebut de l'Estat a la nostra comunitat.

I també quines inversions s'han fet en aquestes illes, quin ha estat el muntant d'inversions fetes en aquestes illes durant el període també 90-97, perquè tenim el 98 que són les darreres que sembla ser que hi ha i que es poden valorar d'una manera significativa.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Marí. Per contestar, té la paraula el Sr. Flaquer.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

La meva percepció, nosaltres els estudis no els vàrem començar el 1990, els vàrem començar el 1996 quan vàrem començar a fer feina en aquest tema. La meva percepció és que les coses han anat millorant en aquest sentit, és a dir, el tema d'aquest desfasament entre el que se'n va i el que torna, ha anat millorant. Nosaltres, per exemple, el 1997, aquest desfasament era de 100 pessetes que se'n van, unes 36 tornen, era molt pitjor. I l'any anterior eren de 100 que se'n van i tornaven unes 25, per tant, jo crec que el nou model de

finançament sí que ha beneficiat i que aquesta situació ha millorat.

Respecte de com han evolucionat les inversions, jo ara no duc les dades del 90-97, les puc fer arribar, però sí que duc les dades del 98, 99 i 2000, aquestes sí que les tenc, perquè són als pressuposts generals de l'Estat. Al 98 varen ser, com està aquí reflectit, devers 28.000 milions, el 99 varen pujar a devers 35.000 milions, i el 2000 han baixat a 31.000 milions. Vàrem veure, quan es varen publicar els pressuposts generals de l'Estat hi va haver bastants crítiques respecte d'aquesta baixada a la nostra comunitat autònoma. Per tant, veim que tampoc no hi ha una línia clara, és a dir, hi ha alts i baixos i sorprèn que en el 2000, aquest nivell d'inversió hagi baixat.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sr. Flaquer. Per part del Grup Parlamentari Popular, té la paraula la Sra. Cabrer.

LA SRA. CABRER I GONZÁLEZ:

Gràcies, Sra. Presidenta. En primer lloc, agrair la presència de Miquel Àngel Flaquer per explicar-nos la seva opinió i els seus estudis sobre la balança fiscal. Jo el primer que diria és que no som economista, però la veritat és que clar, les dades demostren que de la intervenció del Sr. Alenyà a la seva intervenció, clar s'utilitzen criteris diferents, molt difícil és tenir aquestes dades, perquè el percentatge que li sortia al Sr. Alenyà era diferent, però clar, incloïa conceptes també diferents. Així, d'ingressos del 98 li sortien 875.000 milions de pessetes i la despesa de 621.000 milions de pessetes, ho dic perquè clar, la diferència en milions és importants, però, en definitiva, el que queda clar d'ambdues intervencions és que hi ha un dèficit fiscal o un superàvit, com es vulgui dir i per això crec que hem d'estudiar totes les propostes, totes les intervencions que es fan i que es faran en aquesta comissió, perquè jo crec que així aconseguirem almenys tenir unes dades mitjanes o almenys, no sé, intentar aproximar un poc les dades, perquè ja dic que hi ha diferències, perquè diferents són els criteris, i la despesa de tot l'Estat, el percentatge també ho posava, un percentatge per a Balears, de la despesa de defensa, de relacions exteriors, per exemple, però bé, l'important crec que és estudiar totes les intervencions.

En aquest sentit, jo el que voldria dir és que el Sr. Alenyà no ha dit que anàssim a pitjor, com ha fet el Grup Socialista, ha dit que percentualment era pitjor perquè, jo no ho sé explicar igual, però bé, ha dit més o menys que era pitjor perquè amb el Tractat de Maastrich, amb la política econòmica a nivell estatal i amb la reconducció del deute públic, percentualment o amb dades, podia ser més la diferència o el dèficit fiscal, però que havien anat millorant per a Balears les inversions els darrers anys. Amb això coincidesc, per tant, amb el Sr. Flaquer, que crec que les inversions han millorat en els darrers anys a Balears.

En aquest sentit, sí que m'agradaria demanar-li si creu vostè que el nou model de finançament que es va negociar i s'aplica a l'actualitat, si creu que ha estat una passa endavant i si creu

que ha estat beneficiosa la participació a l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, encara que s'ha hagut d'aplicar aquest nivell mínim en el darrer any, però si creu que aquest sistema ha estat beneficiós per a les Illes Balears.

I també si, jo coincidesc plenament amb una participació a l'IVA, el tema de l'IVA turística com a IVA turístic no existeix, però jo crec que com a reclamació a Balears és una reclamació molt útil perquè s'entengui i perquè s'entengui per la gent, i jo crec que aconseguirem una participació en els impostos indirectes, perquè jo crec que dins el programa del Partit Popular per a aquesta legislatura, a nivell nacional, que ara comença, està inclosa precisament aquesta participació en impostos indirectes, que ja veurem com queda, però jo crec que la intenció almenys de moment és bona, i en aquest sentit m'agradaria saber si vostè creu que si aconseguim una participació en impostos indirectes, aquest dèficit fiscal es reduirà d'una forma important per a les Illes Balears, i si creu en aquest sentit que seria millor aquesta participació a l'IVA, a l'IVA turístic, com el vulguem denominar, que una implantació d'una ecotaxa per a les Illes Balears. M'agradaria conèixer la seva opinió.

I, ja per acabar, simplement, una pregunta un poc difícil que és que, clar, com que som una comunitat rica, mai no cobrarem, sempre tendrem un dèficit fiscal, això és evident, perquè som rics i hem de tenir una solidaritat cap a les altres regions, com també existeix a nivell europeu, i quin percentatge o quina xifra consideraria vostè que seria lògica, com a dèficit fiscal, per a les Illes Balears? Si em pot contestar, però sé que és una pregunta complicada.

Moltes gràcies.

LA SRA. PRESIDENTA:

Gràcies, Sra. Cabrer. Per contestar, té la paraula, Sr. Flaquer.

EL SR. FLAQUER I TERRASSA:

Gràcies, Sra. Presidenta. La primera pregunta era si el nou model havia estat beneficiós o millor per a les Balears. Jo sincerament crec que sí, perquè el llistó no estava molt alt, vull dir que partim d'una situació molt més dolenta, un poc amb la pregunta que em feia el Sr. Diputat, partim d'una situació d'una discriminació absoluta, òbviament, des del moment que nosaltres podem accedir a un 30% de l'IRPF, aquest model obre les portes i, en definitiva, nosaltres tenim un major finançament. Ha estat beneficiós, però sense dubtes és absolutament insuficient, per tant, la veritat, creim que s'ha de continuar per aquesta línia i s'ha de continuar, a més, a un ritme molt més elevat, i, a més, pensam que la comunitat autònoma ha de tenir un paper molt més protagonista en el que és demanar un millor finançament. Creim que en aquests moments nosaltres ens hem aprofitat d'un model general, d'un model del qual s'ha beneficiat tot l'Estat, però que, realment, no s'han tengut en compte una sèrie de problemes que nosaltres tenim, vull dir, es parla que som una comunitat rica, i és un terme que tal vegada no és el moment, però que m'agradaria aprofundir. Hi ha ratios macroeconòmics que diuen que som una comunitat rica, n'hi ha

d'altres, socials, que no sembla que reflecteixin aquest fet, per tant, som una comunitat rica perquè dividim un PIB per nombre d'habitants i surt molt alt, però vaja, són ratios macroeconòmiques.

A més, hi ha un altre element, la riquesa no només s'amida en doblers, sinó també en qualitat de vida, per tant, podem tenir la renda per càpita més alta de l'Estat o el PIB per habitant més alt de l'Estat, però realment després tenir uns serveis i unes infraestructures públiques que no estan a l'alçada d'aquestes ratios macroeconòmiques.

Per tant, jo crec que el model ha estat beneficiós, sí, ha reportat més doblers, sí, però crec que la comunitat autònoma i per això, aquesta comissió, tots tenim moltes esperances en aquesta comissió, crec que la comunitat autònoma ha de tenir un paper molt més protagonista, com tenen altres comunitats, com té Catalunya o com té Canàries que aconsegueix moltes coses i el tema dels impostos especials ja ho negocia directament amb Madrid. Per tant, creim que aquesta és la línia.

M'ha fet una pregunta sobre l'IVA turístic. Bé, nosaltres tenim un estudi que hem titular "L'IVA ecològic", on varem calcular quins doblers es podrien aconseguir per als objectius de l'ecotaxa per una altra via que no fos gravar els ciutadans de les Illes, i per què dic ciutadans de les Illes i no dic la gent que ve de fora?, perquè nosaltres estem segurs que al final l'ecotaxa no la pagarà el senyor que ve de fora, al final l'ecotaxa la pagarà l'economia balear; perquè en aquests moments nosaltres tenim un turisme, un turisme determinat, que la gent diu que hem d'anar a un turisme de més qualitat, bé, això és molt complicat, és molt fàcil de dir, però jo crec que en aquests moments, el model turístic que tenim és un model turístic molt bo pel que tenim i que hem d'anar molt alerta a jugar-hi, perquè és fràgil, és fràgil. Per tant, si un senyor que ve d'Alemanya ve amb 10 pessetes, no creuem que en el futur vendrà amb 11, en pagarà una i en continuarà gastant 10, no, vendrà amb 10, en deixarà 1 a l'aeroport i en gastarà 9. Aquesta despesa, que es diu despesa turística, despesa que es fa als hotels, a l'oferta complementària, al comerç, aquesta despesa baixarà. Per tant, a la nostra comunitat autònoma hi haurà uns menors ingressos turístics, les nostres empreses tendran menys doblers i no hi ha cap empresari que d'un any per l'altre redueixi beneficis, això farà que al final el senyor empresari, el senyor que té un bar o una botiga, el que farà serà reduir la seva despesa, la seva inversió, i, al final, això, farà que contracti menys persones, per tant hi haurà menys gent amb feina, farà que no reformi el seu establiment i no doni feina a un llanterner, un electricista o un guixaire, i, al final, això és el que l'economia balear, una economia, en aquests moments, eufòrica, però fràgil, crec que s'hauria d'explicar als ciutadans que l'ecotaxa no la pagarà el senyor que ve de fora, la pagarà, d'aquí uns anys, el ciutadà de les Balears.

A més, vull afegir que en aquests moments, atesa la gran competència que té el model turístic balear, vivim moments d'eufòria, però podem viure moments de tristot, perquè hi ha altres zones, nord d'Àfrica, Croàcia, Turquia, el Carib, que estan duent a terme una competència molt forta, per tant, passar

d'una situació optimista a una situació més pessimista, és fàcil, i pens que això s'hauria de tenir en compte.

Tota aquesta dissertació ha estat perquè no entenem per què ens hem de complicar la vida posant un nou impost si nosaltres, demanant 15.000 milions que respecte dels 283.000 són una misèria, i a més, que era el que ja contemplava el fons d'insularitat que a Madrid varen anul·lar, no entenem per què hem de jugar amb foc. Per tant, si nosaltres tenim capacitat per aconseguir que aquests 15.000 milions, perquè parlem de 15.000 milions amb què valoram l'ecotaxa anualment, un euro per nombre de passatgers o 1,5 euros, ens donarien 15.000 milions, era el que contemplava el fons d'insularitat i si feim una divisió de 15.000 per 283 veurem que el que ens surt no arriba a un 7%.

Per tant, la nostra posició és alternativa, que ens quedem l'IVA que genera el sector turístic. Quin és aquest IVA?, aproximadament 50.000 milions de pessetes, que és un 82% de, si agafem el producte interior brut generat pel sector serveis a les Balears, que és un 82% de l'economia, amb una simple regla de tres, arribarem que són 50-51.000 milions que ens podríem quedar com a IVA ecològic, que nosaltres deim, IVA turístic, que diu vostè.

Per tant, la nostra posició en aquests moments és que creim que aquest impost no l'ha de pagar el senyor que ve de fora, que al final no el pagarà ell, sinó que el pagarem tots els ciutadans de les Illes, sinó que haurien de ser aquests doblers que se'n van a Madrid, hauria de quedar una quota, en la nostra opinió, que són 50-51.000 milions, haurien de quedar per sufragar aquest fons ecològic.

I, finalment, m'ha demanat quin hauria de ser el dèficit, sí, calcularia que s'hauria de moure en torn al 4-5%, un poc en la línia del que són la resta de comunitats autònomes riques, i bé, un poc revisant els programes electorals d'aquestes darreres eleccions, de segons quins partits nacionalistes de comunitats que en aquest moment han de ser el nostre reflex, que es movien en torn d'aquest percentatge.

LA SRA. PRESIDENTA:

Molt bé, Sr. Flaquer. Esgotat, per tant, l'ordre del dia i aquest debat, aquesta presidència vol agrair molt especialment l'excel·lent intervenció del Sr. Flaquer, així com també les intervencions dels diputats que han estat presents aquí, en aquesta comissió.

S'aixeca la sessió. Moltes de gràcies.

DIARI DE SESSIONS

DEL

PARLAMENT

DE LES

ILLES BALEARS

PREU DE LA SUBSCRIPCIÓ

Un any	2.000 pessetes.
Sis mesos	1.000 pessetes.
Tres mesos	500 pessetes.
Preu de l'exemplar	100 pessetes.

Redacció i Administració
PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS
C/ Palau Reial, 16
PALMA DE MALLORCA

Imp. Parlament de les Illes Balears. Palma